

Gestió forestal dels boscos de la parròquia d'Escaldes-Engordany

Isabel ROGÉ i TARTARINI

La gestió del territori és una competència comunal, per tant, són els Comuns que han de vetllar per la salut dels boscos mitjançant els plans de gestió forestal, els plans sanitaris i els plans de prevenció d'incendis forestals.

Aquest article és un recull de la gestió forestal duta a terme pel Comú d'Escaldes-Engordany a la parròquia des de l'any 2000.

La cobertura forestal a Escaldes-Engordany és de 1.650 hectàrees, aproximadament tres quartes parts de la superfície parroquial. Hi ha 1.167 hectàrees forestals arbrades i la resta es considera superfície de vegetació rasa o infraforestal.

Entre la varietat d'espècies presents, domina el pi negre, en 550 hectàrees, seguit del pi roig en 390 hectàrees, l'abetosa en 110 hectàrees i els caducifolis en les 117 hectàrees restants.

Seguint les directrius polítiques marcades per les necessitats de la societat actual, el pla tècnic de gestió i millora forestal de la parròquia, elaborat l'any 1999 per Silvagrina SL, està basat en el criteri general de gestió multifuncional, metodologia emprada en boscos de muntanya que dona valor a totes les funcions que genera el bosc i que prioritza les més importants envers la societat. El pla determina una superfície d'actuació de 233 hectàrees, és a dir el 20% de la superfície forestal arbrada, a tractar en un període de 15 anys, a fi de poder intervenir un mínim de tres o quatre vegades durant la vida dels arbres que constitueixen la massa principal.

En el cas d'Escaldes-Engordany, les prioritats se centren en l'ús social i turístic a la partida d'Engolasters, des del bosc del Picó, al límit de la parròquia amb Andorra la Vella, fins al bosc d'Engolasters, al límit de la parròquia amb Encamp.

Altres boscos amb un objecte protector es troben al solà d'Engordany i a la part alta de l'obac d'Escaldes, on cal garantir la regeneració del bosc, l'evolució d'estructures estables i prevenir els incendis, per exemple, entre d'altres riscos.

Als boscos de la vall del Madriu predomina l'objecte de conservació del patrimoni natural i cultural, i cal tenir un especial interès per la conservació i millora de les pastures de la vall. La disminució de les activitats agrícoles i ramaderes el darrer segle posen en risc la desaparició de

les clarianes i els peixeders, unitats de gran diversitat pascícola i gran valor nutritiu, resultat de molts anys de tradició ramadera, valor cultural de la vall.

L'any 2000, el Comú d'Escaldes-Engordany inicia els primers treballs de millora a la zona de l'entorn del llac d'Engolasters, amb un cost de 41.000 euros i actuant sobre 9,2 hectàrees de superfície.

L'any 2003, el Comú d'Escaldes-Engordany fa un pas ferm en l'aposta per la gestió forestal continuada, coneixedor que cal ser constant per obtenir resultats. Així, i al marge de les altres corporacions comunals, efectua un concurs públic d'una durada de cinc anys de treball.

Aquest pas agilitza la gestió administrativa i professionalitza els operaris del sector, gràcies a la seguretat en la continuïtat de la feina. Cal tenir present que aquest és un sector amb poca oferta laboral a Andorra, per tant els operaris tenen poca formació i cal invertir per professionalitzar-los. Altrament, la contractació a mitjà termini permet ser àgil en la presa de decisions i organitzar les feines segons els períodes de més afluència social o turística al bosc, segons el període vegetatiu de les plantes, segons la nidificació dels ocells, etc.

L'any 2008, a causa de la crisi econòmica que pateix el país, la corporació comunal no inverteix en la gestió forestal. Això mateix succeeix durant els cinc anys següents, fins al 2013.

L'any 2013, davant la manca de continuïtat en la gestió forestal, es crea l'agrupació de tots els Comuns d'Andorra amb el compromís de treballar cada any els boscos, com a mínim amb una partida equivalent a 15.000 euros per parròquia.

Es realitza una contractació única per a tots els Comuns d'Andorra amb l'objecte d'evitar la intermitència en la contractació de feines i ser constants per aconseguir resultats en la millora de l'estat forestal de cada parròquia. Aquest plantejament inclou planificar els treballs en l'àmbit nacional, prioritzant les zones segons les necessitats de gestió i optimitzant els recursos.

Actualment, la política comunal segueix aquesta directriu i compromís. La partida mínima s'ha incrementat aquests darrers anys a 20.000 euros i per a l'any 2022 s'ha augmentat fins a 25.000 euros. Cada vegada són més els Comuns que aporten una partida pressupostària superior a la mínima compromesa, coneixedors que cal gestionar els boscos pel seu valor com a futur patrimoni i com a indicador de qualitat de vida. En aquest sentit cal destacar que el creixement d'Andorra cada vegada interrelaciona més la societat i els boscos.

Els esforços se centren en la gestió dels boscos prioritaris, boscos que donen un servei a la societat en termes de protecció i defensa dels riscos, d'acolliment del públic, d'esbarjo i d'atractiu turístic. La millora de la biodiversitat i del valor paisatgístic és també una prioritat complementària com també ho és la producció constant de fusta. La fusta està augmentant el seu valor per l'interès com a producte local i com a font de captura i estocatge del CO₂, fet que ajuda a mitigar el canvi climàtic.

Els darrers anys, un dels aspectes que s'ha volgut potenciar és la sensibilització de la ciutadania respecte de la gestió forestal com a eina de preservació dels ecosistemes que s'ha d'adaptar amb la multifuncionalitat del bosc. En aquest sentit, s'han creat circuits interpretatius i s'ha proposat activitats a les escoles de primera ensenyança dels quatre sistemes educatius de la parròquia.

A la taula número 1 adjunta s'exposa un quadre resum de les actuacions de gestió forestal realitzades pel Comú d'Escaldes-Engordany els darrers 22 anys. Destaca la superfície realitzada

durant aquests anys, de 109,9 hectàrees enfront les 233 hectàrees xifrades en el pla tècnic de gestió i millora forestal l'any 2000. Tot i l'esforç polític i econòmic, en termes de gestió forestal, es pot dir que el Comú està en deute amb el bosc de la parròquia i que per tant cal ser constants en la continuïtat futura.

Un exemple de gestió multifuncional és la darrera intervenció forestal realitzada pel Comú arran de la tempesta de pluja i vent de l'11 de juliol passat, que va afectar 3 hectàrees de la part baixa del bosc del Picó, a la zona de la Plana d'Escaldes-Engordany. La tempesta va trencar i tombar la majoria dels arbres d'un bosc característic de pi roig madur i d'estructura regular en incidir el vent dins el bosc i trencar l'estabilitat de grup que ofereix aquest tipus d'estructura.

Les actuacions de caràcter urgent realitzades pel Comú s'han centrat a evitar els possibles riscos derivats. S'han tallat la resta d'arbres en peu inestabilitzats per la tempesta i s'han sanejat els arbres caiguts, les soques arrencades i les pedres mogudes del vessant amb risc de caiguda sobre la carretera i els edificis propers.

El sanejament de les restes vegetals també disminueix l'impacte visual en la zona malmesa, però el més important és disminuir el futur risc d'incendi en assecar-se la vegetació.

El pi i les altres espècies accessòries es tornaran a regenerar de forma natural. Tot i així, el Comú preveu la plantació d'una franja d'arbres de

fulla, tipus roure i els seus complementaris, amb l'objecte de potenciar la franja també que representen els caducifolis en prevenció dels possibles incendis entre les zones periurbanes i els boscos resinosos en alçada. La baixa inflamabilitat dels arbres caducifolis és una garantia per a la protecció dels boscos protectors vessant amunt.

Altrament aquest tipus de massa mixta representa un avanç en l'evolució climàtica del bosc de pi roig, fet que contribueix directament a millorar la seva complexitat i per tant el seu valor ecològic.

Sabedors de la importància dels boscos en la lluita contra el canvi climàtic, des del Comú d'Escaldes-Engordany continuem treballant per garantir uns boscos saludables a les generacions futures.

ANY	BOSC	S (ha)
2 000	PLANELL I SERRAT DE L'ESTANY ENGOLASTERS F1	9,2
2 001	BOSC DE LES MOLLERES 1 (PBAIXA)	8,0
2 002	BOSC DE LES MOLLERES 1 (PALTA)	8,0
2 003	BOSC DE LES MOLLERES 2 (1DE5)	8,5
2 004	BOSC DE LA CLOSA (2DE5)	8,6
2 005	COSTA DE L'AVET 1 (3DE5)	8,7
2 006	COSTA DE L'AVET 2 (4DE5)	7,8
2 007	ELS ASTRELLS (5DE5)	8,5
(*)		
2 013	BOSC SERRAT DE L'ESTANY D'ENGOLASTERS F2	4,3
2 014	BOSC SERRAT DE L'ESTANY D'ENGOLASTERS F3	4,3
2 015	BOSC DE LA DEVESA F1	5,5
2 016	BOSC DE LA DEVESA F2	4,6
2 017	BOSC DE LA PLANA (PICÓ PART BAIXA) F1	6,6
2 018	BOSC DE LA PLANA (PICÓ PART BAIXA) F2	5,1
2 019	BOSC DE LA PLANA (PICÓ PART BAIXA) F3	2,85
2 020	BOSC DEL PICÓ F1	3,5
2 021	BOSC DE PADERN F1 + BOSC DEL PICÓ (tempesta)	6
16 ANYS	TOTAL SUPERFÍCIE	109,9
	(*) període d'anys sense actuacions	

Taula núm. 1 Recull de treballs silvícoles realitzats pel Comú d'Escaldes-Engordany des de l'any 2000

Isabel Rogé i Tartarini,
tècnica i cap de Medi Ambient del Comú d'Escaldes-Engordany